

1 Mojżeszowa 3 kończy się dramatycznie i negatywnie. Jahwe „wygnał człowieka z ogrodu Eden” i w dodatku „na wschód od ogrodu Eden umieścił cheruby i płomienisty miecz wirujący, aby strzegły drogi do drzewa życia”. Ponieważ człowiek sięgnął po owoc, stracił wszystko – Bóg wygnał go z dala od drzewa życia, na wschód od Edenu. W tym kontekście 1 Mojżeszowa 4,1 stanowi dobrą nowinę. Poza ogrodem można by się spodziewać nieurodzaju, przerażającej pustki, bez wody, owoców i życia. Można by oczekiwać, że Adam nie będzie już w stanie wypełniać nakazu Bożego i rozmnażać się, napępniać ziemię, panować nad ziemią i czynić ją sobie poddaną. Lecz Adam obcował ze swoją żoną, a ona poczęła i urodziła Kaina. Podekscytowana Ewa wykrzykuje wobec pierwszego porodu w historii: „Wydałam na świat mężczyznę z pomocą Pana”. Chociaż Adam i Ewa zostali pozbawieni dostępu do drzewa życia, płodność Ewy wydaje się niezakłócona. Poza ogrodem nadal jest Ewą (havah), której imię oznacza „życie”, co rozpoznał Adam, nazywając ją „matką wszystkich żyjących” (3,20).

Kain jest pierwszym zwykłym człowiekiem, do którego można odnieść powiedzenia: „od kołyski po grób” oraz „od narodzin do śmierci”. Adam został ukształtowany z prochu przez Jahwe, który też tchnął w jego nozdrza dech życia. Ewa zaś została wzięta z jego żebra. Kain jest pierwszym, który narodził się z kobiety, pierwszym, który wypełnił chiasm opisujący w 1 Koryntian 11 wzajemną zależność – kobieta pochodzi od mężczyzny (Ewa od Adama), lecz mężczyzna pochodzi od kobiety. Kain stanowi pierwociny kobiecego łona.

Lecz Kain, pierworodny kobiety, jest zupełnie jak jego ojciec. Adam chwycił w ogrodzie owoc, Kain pochwyił na polu swego brata. Jahwe w ogrodzie zapytał: „Gdzie jesteś?”, a Kaina zapytał: „Gdzie jest brat twój Abel?”. Bóg zapytał Ewę: „Cóż to uczyniła?” i to samo pytanie stawia wobec Kaina. W ogrodzie Bóg przeklął węża oraz glebę; w polu przeklina samego Kaina. Kain nie tylko powtórzył grzech ojca, ale stoczył się jeszcze niżej.

Jednak w obliczu tragedii Kain dowodzi, że jest produktywny jak jego ojciec. Obcuje z żoną, a ona zachodzi w ciążę i wydaje na świat syna – Henocha – który z czasem staje się ojcem Irada, a Irad staje się ojcem Mechujaela. Każdy kolejny syn nosi na sobie obraz Kaina. Kain jest nie tylko pierwszym, lecz prototypem całej ludzkości. Dopiero po siedmiu pokoleniach Kain bratobójca i Kain morderca zaczął przejawiać pewne symptomy uspokojenia. Kultura się rozwija, lecz przy muzyce lir i kobz, pośród namiotów i hodowlanych stad, pośród narzędzi z brązu i żelaza, pojawiają się przechwałki poligamisty Lamecha: „Męża gotów jestem zabić, jeżeli mnie zrani”. Ewa szczyciła się, dając Kainowi życie; Lamech, potomek Kaina, szczyci się zabójstwem, a inni się do niego przyłączają.

Wraz z Lamchem ludzkość zbliża się do potopu. Bóg żałuje, że stworzył człowieka i zapowiada, że zmiecie go z powierzchni ziemi: „Przykro mi, że ich stworzyłem”, mówi. Na skraju tego urwiska narracja zabiera nas z powrotem do Adama i opowiada alternatywną historię, która przypomina pierwszą: „Adam obcował jeszcze raz z żoną swoją, a ona urodziła mu syna”. Set pojawia się jako podwaliny pod nowy dom Adama, kamień węgielny drugiej rasy ludzkiej. Przy narodzinach Kaina Ewa obwieściła swą moc do wydawania na świat ludzi z pomocą Pana; w drugim wypadku wyznaje, że Set jest darem od Boga. Set nie tyle powstaje w łonie Ewy, co stanowi dar ustanowiony przez Boże miłosierdzie. Narodziny Seta wzniesają przebudzenie. Wkrótce po jego narodzinach czytamy, że ludzie „zaczęli wzywać imienia Jahwe”.

Set również jest produktywny, jednak pod koniec jego rodowodu znajdujemy nie kolejnego Lamecha, ale Noego, sprawiedliwego człowieka, który znajduje upodobanie w oczach Jahwe. On stanie się nowym Adamem, po tym jak świat zostanie oczyszczony w wodach potopu. Wbrew pozorom historia należy do linii Seta, a nie siłaczy z linii Kaina. 1 Mojżeszowa nie

podaje wieku potomków Kaina, lecz przedstawia długość życia wszystkich potomków Seta. Chronologia 1 Mojżeszowej nie opiera się na pokoleniach Kaina. Czas, historia, przeszłość i przyszłość należą do dzieci młodszego syna.

Pierwsza rodzina jest głęboko patologiczna. Adam i Kain razem odwzorowują wszystkie grzeszne nawyki i postawy, które dzielą rodziny i społeczeństwa – brak cierpliwości, tchórzostwo, nieposłuszeństwo, strach, złość, nienawiść, zakłamanie, zrzucanie winy, ukrywanie się przed Bogiem. Lecz tekst zawiera także pozytywne tony. Pokazuje, że nawet poza ogrodem, nawet po tym, jak grzech i śmierć weszły na świat, mężczyźni i kobiety nadal posiadają moc, by tworzyć, tak jak oni sami zostali stworzeni. Nawet poza ogrodem mężczyźni obcuja ze swymi żonami, a one rodzą im synów i córki. Na wschód od Edenu poznanie w miłości kobiety przez mężczyznę generuje potomstwo. Choć powrócą do prochu, Bóg sprawia, że w są w stanie uwierzyć, że miłość jest silniejsza niż śmierć. W tym objawia się wielkie miłosierdzie.

Omawiane rozdziały 1 Mojżeszowej zwracają naszą uwagę na jeszcze większe miłosierdzie. Kiedy urodził się Kain, Ewa nazwała go „mężczyzną”, lecz kiedy wydała na świat Seta, nazwała go „potomkiem”: „Bóg dał mi innego potomka zamiast Abla, którego zabił Kain”. Słowo „potomek” pod koniec 1 Mojżeszowej 4 nakierowuje nas z powrotem na obietnicę zawartą w 3,15, która określana jest mianem protoewangelii, pierwszym ogłoszeniem ewangelii. Właśnie w 1 Mojżeszowej 3,15 po raz pierwszy w Biblii słowo „potomek” odnosi się do człowieka, pochodzącego z kobiety, który zmiążdży wężowi głowę.

Przy narodzinach Seta Ewa widzi w nim potwierdzenie tej obietnicy. Wyznaje też ufność, że Bóg wzbudzi obiecanego potomka. Przy narodzinach nowego syna w miejsce Abla Ewa uznaje, że potomek-zbawiciel ludzkości i zwycięzca nad Kainitami będzie pochodził od Boga. Wiara i wyznanie Ewy sięgają daleko poza Seta i Noego, do większego Potomka Kobiety – Jezusa Chrystusa. Jezus jest jak Abel, zamordowany przez swoich braci. Jego krew przemawia głośniejsz niż krew Abla. W swym zmartwychwstaniu Jezus jest większym Setem, nowymi podwalinami domu, gdyż w nim rasa ludzka ma na zawsze nowy początek. Jego miłość jest mocniejsza niż śmierć.

Pomimo wszystko – pomimo grzechu Adama, pomimo morderstwa dokonanego przez Kaina, pomimo brutalności Lamecha, pomimo faktu, że dzieci Kaina zasmucają Boga tak bardzo, że zamienia świat na powrót w wody – pomimo wszystko Bóg postanowił odkupić ludzkość na przestrzeni pokoleń, przez rodziny, kiedy mężczyźni obcuja ze swoimi żonami i rodzą się im dzieci. Odkupienie świata nadchodzi przez to, że Noe zdradza Sema, a ten Teracha, Terach zdradza Abrahama, który zdradza Izaaka, który zdradza Jakuba, który zdradza Judę, który zdradza Dawida i tak dalej, aż do narodzin większego syna Dawida, Potomka, nowego Seta, który na zawsze ujarzmi Kaina.

Tłumaczył Sebastian Smolarz. Artykuł ukazał się na stronie www.credenda.org. {comments on} [Joomla](#)
[SEF URLs by Artio](#)